

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK.

Mártonfiy Károly: *A közigazgatás industrializálása*. Bp., 1928. 8° 16 l. *Századunk*, szerk. Vámbéry Rusztem és Varró István. 1928. 3. sz. — A 178. lapon olvassuk: „... el kellene szomorodnunk, hogy még 1928-ban is akadhat oly tanult ember, aki konokul vonakodik a belátástól, hogy Adymak a pui-fogó nacionalizmust korholó keserősége a nemzeti érzésnek ugyanabból a mélységből fakadt, mint Petőfié s hogy Ady oeuvre-je, mint a teremtő magyar gondolatnak megnyilvánulása a legnagyobb értéket jelenti, amelyet a nemzeti eszme a XX. század küszöbén kitermelt“.

Magyar Külpolitika, szerk. Radisics Elemér. Bp., 1928. 5. sz. — A folyóirat „Megjegyzések a Széphalom egyik cikkéhez“ címmel foglalkozik Czalkó Istvánnak a Széphalomban megjelent (1927: 418) „Diplomáciai nihilizmus“ c. cikkével és hosszabb részletet közöl Szegedy Lőrinc hozzászólásából (v. ö. Széphalom, 1928: 139).

Éditions de l'association des auditeurs et anciens auditeurs Hongrois de l'académie de droit international de la Haye redigées par Barthelémy Geöcze, docteur en droit, avocat, Budapest. 1. *Le rôle et la destination culturelle de la Hongrie en Europe*. Discours tenu à la Haye le 22 août 1927, au quatrième déjeuner-causerie de l'association des auditeurs et anciens auditeurs de l'académie de droit international de la Haye. Par François Faluhelyi docteur en droit et ès sciences politiques, avocat, professeur ord. de droit international public à l'université royale Elisabeth de Pécs (Hongrie). Avec un discours d'ouverture de Paul Lavoie Paris. Budapest, 1928. — Az olvasó bizonyára kíváncsi ezek után ennek az imponáló című könyvnek terjedelmére? Folytatjuk a könyvészeti leírást: N. 8°, 16 (tizenhat) oldal. Ebből: 1 oldal a főnti cím, 1 üres, 1 lap Lavoie úr lapos discours d'ouverture-je, aztán: 1 oldal üres, következnek: Faluhelyi Ferenc 6^{1/2} oldalos felolvasása, végül: bibliográfia: 5 oldal, a borítékon pedig: Faluhelyi Ferenc összes munkáinak bibliográfiája. Mindez gyönyörű nyomással, merített papíron, elsőrendű kiállítás. A szerző causerie sans prétention-nak nevezi. Helyes. De akkor minek ez az egész fölkészülés, cím, luxus, minek? Talán propaganda? Igen, Faluhelyi-propaganda. A magyar kulturpropaganda vezetői (ha ugyan van kulturpropaganda és van nek vezetői) persze nem gátolhatják meg, ha ez a túlbambiciózus Association kiadja tagjának és alelnökének 6^{1/2} oldalos csevegését amatőrkiadásban. De talán gondolhatnának arra, hogy a füzet végén szereplő bibliográfia tiszta önámítás, hogy az ott felsorolt, Magyarországra vonatkozó idegennyelvű munkák 3/4 része könyvárusi forgalomban ma már egyáltalán nem kapható és hogy nincs francia nyelven (Faluhelyi füzetének nyelven) sem magyar történelem, sem irodalomtörténet, sem földrajz, sem ethnographia, sem művészet-történelem, semmi, semmi.

Szegedy Lőrinc.

(Hága.)

Földessy Gyula: *Ujabb Ady-tanulmányok*. Berlin, 1927, 8° 190 l. — Földessy összegyűjtött Ady-tanulmányait fölösleges ismertetni. Egy idézet jellemezze a könyvet: „Mai embernek nehéz megérteni, hogy Petőfi első igazi méltánylója, Gyulai Pál, még 1855-ben sem mert többet mondani róla, hogy Petőfi geniális költő volt, ha nem is lángész. Ki hinné el ma, hogy még a mult század hetvenes éveinek diákjai is nagyon torz méltatásait hallották Petőfinak az ő tanáraik előadásában. Kisdiák koromban, a 80-as évek végén, egész gyermeklényemet felzavaró és megremegtető izgalommal ereszkedtem kilátástalan és nem győzött vitába egy nagybátyámmal, egy volt piarista növendékkel, aki előttem az én Petőfimet, a költők költőjét, vallásomat és világnézetemet, kiforratlan tehetségnek állította“ (138. l.)

Ludwig Rácz: *Die ungarische Philosophie*. Berlin, é. n. 8° 9 l. Sonderdruck aus Überweg „Grundriss der Geschichte der Philosophie“. 12. Aufl.

Legény Elemér: *Álom és halál*. Regény. Budapest, 1925, 8° 236 l. — A riportstilusban megírt, frissújságba való regényhez Rákosi Jenő írt előszót. Nem mondhatni, hogy Rákosi Jenőnek szerencséje volt az új írók fölfedezésében. Szirik Antalt például szintén ő fedezte fel.

Legény Elemér: *Bábel lelke*. Regény. Miskolc, 1926, 8° 120 l. — Ebben a komikusan ponyvamosdorú regényben a hőst Pont Jenőnek hívják, az egyik hősnő pedig arról nevezetes, hogy a nászútján „érzéki, vonagló, csipőt riszáló, hasat hullámoztató” hastáncot tanul.

Legény Elemér: *A bűvös ágy*. Regény. Bpest, é. n. 8° 116 l. — Bosszantóan ostoba rémregény, amely első földolgozásában a Budapesti Hírlap hasábjain jelent meg. Ez a körülmény nem a legjobb tényt veti a B. H. irodalmi rovatvezetőjének kritikai képességeire . . . Ime egy izlaltó ebből az izléstelenségből: „Pár nappal e beszélgetés után kora reggel születéshez hívták Ypsilantit. Az eset egyike volt azoknak a ritka helyzeteknek, mikor a magzat részút fektült és rendkívül ügyes orvosi beavatkozásra volt szükség . . . A herceg még idejekorán érkezett . . . Szerencsés keze most sem hagyta cserben, néhány fogással napvilágra hozta a kis Polykratot . . .” Csak azért emlékeztünk meg Legény Elemér három „regény”-éről, mert szerzőjük beküldte őket.

Ernyey József: *A M. Nemzeti Múzeum „Csák Máté” hermája*. Bp., é. n. 8° 28 l.

Vitéz Berde Károly: *A m. kir. Ferencz József-tudományegyetem bőr- és nemikórtani tanszékének és klinikájának félszázados története*. 1874—1924. Szeged, 1928, 8° 55 l.

Buday Árpád: *Műgyűjtők és hamisítók*. H. n., é. n. 8° 8 l.

Márer Erzsébet: *Schiller és a fiatal Nietzsche szellemtörténeti kapcsolatai*. Bp., 8° 53 l.

Trócsányi Zoltán: *Magyar régiségek és furcsaságok*. Harmadik sorozat. H. n., é. n. 16° 254 l.

Emlékkönyv, a Fodor-zeneiskola huszonöt éves jubileuma alkalmából kiadta: az Intézet jubiláris bizottsága. 1903—1928. Szerk. Fodor Gyula. Bp., 1928, 8° 160 l. — Az 52. lapon olvassuk: „A kulturfölény jelszavával kapcsolatosan átment a köztudatba, hogy a magyarság igazi nagykövetei a külföldön a nagy magyar zeneszerzők, képzőművészek, írók, előadóművészek”.

Magary Zoltán: *Vezető szakemberek képzése*. H. n., é. n., 8° 9 l. — A külföldi collegium hungarum-ok intézményének helyességéről, az ösztöndíjtanács autonómiájáról és feladatairól szóló tanulmány.

Földi Mihály: *A csábító*. Regény. Budapest, 1928, 8° 240 l. — Földi Mihály legutóbbi könyvének — cím szerint *A másik élet* — pszichológiai abszurdumai után impenáló gyorsasággal elhagyja a nyomdát az új Földi-könyv (mála már megszoktuk ezt a rohamos termékenységet), hogy alaposan rácsáfoljon *A másik élet* felületességére, lélektani és logikai vitustáncára és itt-ott bosszantó stilstalanságára. *A csábító* minden ízében komoly érték; mesevezetése, a cselekmény lélektani indokai, az egyes alakok életes beállításai általában az egész regény kiülső és belső konstrukciója Földi Mihály legjobb könyvévé avatják. A regény a zárkózott, könyvmoly és félszeg gimnáziumi tanár és a nagyvárosi atmoszférában felnőtt, „felvilágosodott gondolkozású” trafikos kisasszony között perog le. A „demi-vierge” prototipusa ez a lány, az új kor új erkölcsi felfogásával, akinek testi érintetlenségét nagyban ellensúlyozza gondolatainak, álmainak és Finta Miklós diákkal való csókolózásainak szekszualitása. A gimnáziumi tanár csöndes és nyugodt életébe ő dobja bele a tűzcsövát és a bátortalan Haliczky akaratlanul, megszedülve nyúl a Gizikéből féfévillanó parázslás után. A rideg erkölcsű tanárból csábító lesz, elcsábítja a legénylakkására késő este idején feljött ártatlan leányt. A társadalom ítélőszéke, főleg pedig saját magának túlskrupulózus lelkiismerete szerint, ő a csábító. Valójában pedig még sem ő, hanem maga Haberern kisasszony, aki szüzességének már-már ólomsúlyú terhével egyedül megy el a legénylakkásra, miután előzőleg teljesen körülfonta varázsával a tehetetlenül vergődő és jellemének pajzsával hasztalanul védkező Haliczkyt. Gizike a csábító, a kiskaliberű démon, aki belegázol Haliczky Gábor geometriai kimértségű napjaiba, egycsapásra összekuszálva egy harmónikus felépített életet. Haliczky a társadalmi felfogás szerint egy ártatlan lány megromtója lesz és teljesen elveszítve régi, kipallérozott énjét, tovább zuhanva a bűn útján, gyilkol. Véresre karmolt lelkének iszonyú felindulásában megfojtja Gizikét, aki a vele való kritikus tett után másnak a szeretője lett. Egy másik Haliczky Gábor él már csak, egy elvetemült haramia, aki először elcsá-

bitott egy fiatal lányt, azután pedig megölte. Haliczky Gábor, a filozófus, békés latin-tanár, igazi énjének pillanatnyi fellobbanásában halántékára illeszti a revolvért és agyonlővi Haliczky Gábort, a csábítót, a gyilkost. Kitünően megrajzolt figurák a mellékalakok is: a szenvedő, szerelmét féltve takargató vémuló lány, a háborúutáni ifjúság szabadabb erkölcsjé felfogását reprezentáló diák és a hedonista orvos. Kevésbé sikerült a rosszhírű ház vezetőnőjének portréja. A könyv mindvégig izgalmasan pergeti le előttünk a mindennapi embereknek bonyolultságában is mindennapi tragédiáját.

(Ujpest.)

Deák Zoltán.

Közgazdasági Szemle, szerk. Heller Fankas. Bp., 1928. évi.

Erdélyi Szemle. S. Nagy László Krónikás Könyve. 1928. évi. 4. sz. — A lap ára 10 lei. Kapható minden tőzsdében. 100 lei előfizetési ár mellett megrendelhető Cluj-Kolozsvár, Cal. Victor. 37.

Szegedi Szemle, szerk. Gerő Dezső. 1928. évi. 2. sz.

Faluhelyi Ferenc: *A honosság problémái a nemzetek szövetségének jogközfőkáló programjában*. Pécs, 1928. 8° 43. l. — A füzet a pécsi egyetemi nyomda kiadványaként mint az Egyetemi Tanulmányok c. sorozat 2. száma jelent meg, a borítékon latin-nyelvű tartalommutatóval.

Földes Zoltán: *Az endrédi leányvásár és más elbeszélések*. Cluj-Kolozsvár, 1928. 16° 102 l. — A Gyallay Domokos által szerkesztett Magyar Nép Könyvtára 25. száma.

Főváros Nyilvános Könyvtár. Aktuális Kérdések Irodalma. 42. sz. *Albrecht Dürer*. 1528—1928. Egyszersmind kísérlet egy magyar Dürer-bibliográfiához. Bp. 1928. 4° 35 l.

Palasovszky Ödön: *Karmazsin*. Új Föld kiadása, Bp., 1927. 8° 32 l. — „Ödönke“ (így nevezi magát a szerző) újabb verskötete.

Takáts Lajos: *Az apátfalvai nyelvjárás*. Makó, 1928. 8° 54 l. — A Csanád-megyei Könyvtár 7. füzeté.

Lyra. Modern Magyar Költők Lapja. Kiadja Jablonczay Pethes Béla. H. n., 1928. 8° 14 l. — „Szervezkednie kell a vidék íróinak. Minden jelentősebb kultúrváros teremtsen meg a maga irodalmi folyóiratát, amint ezt a magyar egyetemi városok: eleven példaként adják. (Szeged; Széphalom; Debrecen; Debreceni Szemle; Pécs; Mimerva.)

Bariska Mihály: *Gróf Széchenyi István és a francia irodalom*. Bpest, 1928. 8° 93 l. — A szerző Montaigne, Montesquieu, Voltaire, Rousseau és Mme de Staël hatását mutatja ki gróf Széchenyi naplóinak, munkáinak, francia politikai és közgazdasági művekben gazdag könyvtárának és a könyvek széljegyzeteinek gondos áttanulmányozása alapján. Megállapítja, hogy annak a nagy tudásnak és gazdag eszmevilágnak, mely gróf Széchenyi Istvánt a nemzeti reformtörekvések főharcosává tette, egyik forrása a francia gondolat, a francia irodalom volt.

(Szeged.)

Evva Gabriella.

Dózsa Endre: *Régi ló és régi zord időkből*. Pásztortűz-Könyvtár 12. sz. Cluj-Kolozsvár, 1927. 8° 158 l. — Legnagyobbbrészt erdélyi tárgyú történelmi anekdoták.

Kortársaink, szerk. Hankiss János. Studium kiadása, Bp., é. n. 12° — Az ízléses kiállítású füzetekből eddig a következő rövid életrajzok jelentek meg: Tormay Cécile (Hankiss Jánostól), Möricz Zsigmond (Juhász Gézáttól), Herczeg Ferenc (Zsigmond Ferentől), Csathó Kálmán (Szondy Györgytől), Babits Mihály (Juhász Gézáttól) és Zilahy Lajos (Ruzitska Máriától). Jó papíron, ízléses tipográfiával és gondos bibliográfiával ellátott készült kis monografiák, amelyek közül kiemeljük a Babitsról szóló tanulmányt. Ebben olvassuk többek között ezt a találó megjegyzést: „Babits voltaképen a saját irányát védi mesterében, Arany Jánosban, az Ady-rajongók romantikus zseni-elméletével szemben“.

Domány Gyula: *A valutarendszerek elmélete*. Bp., 1928. 8° 192 l.

Asztalos Miklós: *Kossuth Lajos és az erdélyi kérdés*. Bp., 1928. 8° 205 l.